

Program dejavnosti splošne knjižnice na obmejnih območjih za leto 2023

Knjižnica: Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem

1. Zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev za Slovence v zamejstvu¹:

- v mreži zamejskih knjižnic:

Slovenska študijska knjižnica Celovec (SŠK)

Slovenska študijska knjižnica Celovec je največja knjižnica s slovenskim gradivom v Avstriji in zadovoljuje potrebe slovenskih uporabnikov na celotnem področju Koroške v Avstriji. Kot splošna knjižnica je vključena v slovensko knjižnično mrežo in povezana s slovenskim kooperativnim bibliografskim sistemom COBISS.

Slovenska študijska knjižnica z gradivom oskrbuje preko 20 knjižnic slovenskih društev na dvojezičnem ozemlju Koroške v Avstriji.

V zadnjih dveh letih je svojo dejavnost močno razširila tudi s potujočo knjižnico, ki je bila med bralci zelo lepo sprejeta. Lani so odprli novo izposojevališče v Dobrli vasi, za letos pa načrtujejo še eno v Železni Kapli.

Z zadovoljstvom opažajo, da se obisk knjižnice povečuje, kar vsekakor pripomore bližina gimnazije in trgovske šole, kateri obiskujejo tudi otroci iz Slovenije.

- dejavnost in storitve splošne knjižnice na obmejnem območju:

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem (KOK)

Koroška osrednja knjižnica je knjižnica, ki deluje na mejnem območju z Avstrijo, zato s svojimi dejavnostmi posebno pozornost namenja zamejcem, koroškim Slovencem oz. slovenski manjšini v Avstriji in že vrsto let za njihove potrebe s sredstvi Ministrstva za kulturo uspešno izvaja nakup knjižničnega gradiva za Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu, ki deluje že od leta 1927, ko jo je ustanovila krščansko socialna zveza. 1997. se je vključila v knjižnično mrežo COBISS ter od leta 2000 omogoča računalniško podprto izposojanje gradiva. Je največja knjižnica s slovenskim gradivom v Avstriji. Zaradi geografske bližine že vrsto let poteka zelo dobro sodelovanje med kulturnimi društvi tostran in onstran meje.

KOK s svojim neposrednim raznovrstnim sodelovanjem pripomore pri ohranjanju jezika slovenske manjšine v Avstriji, podpira kulturno-umetniško izražanje zamejcev v maternem jeziku, skrbi za kulturno povezovanje z matičnim narodom, širi slovensko besedo med Slovenci v zamejstvu, spodbuja branje v slovenskem jeziku, informira in izobražuje v širšem kulturnem prostoru oz. zadovoljuje informacijske, izobraževalne ter kulturne potrebe okolja, skrbi za pretok informacij in znanja med Slovenijo in slovensko manjšino v Avstriji.

Zgledno pa knjižnici sodelujeta tudi na strokovnem področju. Ker je tudi knjižnica v Celovcu vključena v slovensko knjižnično mrežo, je to še toliko bolj pomembno. Prav tako je knjižnica v Celovcu pomembna za dijake gimnazije za Slovence v Celovcu in dvojezične trgovske akademije. Uporabniki imajo možnost brezplačne medknjižnične izposoje. V sodelovanju s KOK v SŠK organizirajo razne literarne dogodke, razstave kot promocijo slovenskega jezika in knjige.

2. Dolgoročni cilji izvajanja programa knjižnične dejavnosti na obmejnem območju:

¹ Predstavite obseg in način izvajanja knjižnične dejavnosti oziroma storitev knjižnice za Slovence v zamejstvu.

- vplivati na dvig bralne kulture;
- oblikovati stalne skupine otrok in odraslih Slovencev, ki živijo na avstrijskem Koroškem;
- omogočiti vpogled v sodobno slovensko knjižno produkcijo ter s slovenskimi prevodi kvalitetnih avtorjev povečati dostop do slovenske knjižne produkcije;
- pomoč pri opismenjevanju v maternem jeziku (knjižna in književna vzgoja mladih, bralna značka, prireditve ...);
- ohranjanje slovenske identitete s poudarkom na slovenskem jeziku in slovenski kulturi ter omogočanje učenja slovenskega jezika;
- skrb za pretok informacij in znanja med Slovenijo in slovensko manjšino v Avstriji;
- sodelovanje pri izgradnji zbirk Slovenske študijske knjižnice Celovec;
- omogočiti stik s slovenskim knjižnim jezikom;
- vzpostavitev boljšega stika slovenske manjšine v sosednji državi Avstriji z matično državo;
- nuditi strokovno pomoč na vseh področjih dela;
- večje sodelovanje z vrtci, šolami in društvi.

3. Letni cilji in program izvajanja knjižnične dejavnosti na obmejnem območju v skladu s 26. členom ZKnj-1²:

Program našega delovanja in sodelovanja je že do sedaj potekal skupaj s Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu in je odraz potreb uporabnikov in strokovnih delavcev obeh knjižnic.

Dobro sodelujemo tudi na strokovnem področju. Za knjižnico v Celovcu izvajamo tudi nakup knjižničnega gradiva s sredstvi Ministrstva za kulturo RS (največji poudarek je na gradivu za otroke in mladino).

Poudarjanje pomena in uporabe slovenskega jezika tako doma, kot v širšem družbenem okolju (predvsem med mladimi).

Zavedanje, da naj bo slovenski jezik temelj njihove identitete skupaj s poznavanjem slovenske kulture in književnosti.

Učenje jezika tudi skozi igro, poslušanjem pravljic, branja knjig v slovenskem jeziku (za najmlajše uporabnike).

Tudi v prostorih knjižnice ustvariti najboljše pogoje za branje, pisanje, pogovarjanje in poslušanje v slovenskem jeziku.

Zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev za Slovence v zamejstvu

Za boljšo podporo razvoju knjižnične dejavnosti na našem obmejnem področju in tudi večjo uporabo storitev, ki jih pripravljamo za Slovence v Avstriji, želimo oblikovati izbrano ponudbo strokovnega in leposlovnega gradiva za vse starostne stopnje uporabnikov SŠK. Prav tako z možnostjo brezplačnega vpisa v KOK, ki hkrati omogoča dostop do vseh storitev, še posebej oddaljen dostop do e-virov, z brezplačno medknjižnično izposajo tudi do želenega gradiva knjižnične zbirke KOK.

Bralna kultura in informacijsko opismenjevanje za Slovence na obmejnem območju

Nadaljevali bomo s programom BZ za odrasle Korošci pa bukve beremo in za mladino Bodi kul, beri ful.

Po dogovoru bomo izvedli delavnice za uporabo Biblosa (e-knjig) in Audibooka (zvočne knjige) in s tem pripomogli tudi k informacijskem opismenjevanju Slovencev v zamejstvu.

Aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost knjižnice na obmejnih območjih

² Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15)

Tudi v letu 2023 bomo organizirali in izvedli kulturna in strokovna srečanja in prireditve. Predstavili bomo bralne menije, pripravili vsaj en pogovor o prebrani knjigi ter predstavili uporabo in delovanje portalov Biblos in Audibook.

Podrobnejša vsebinska opredelitev programa dejavnosti splošne knjižnice na obmejnih območjih za leto 2023

Program dejavnosti splošne knjižnice na obmejnih območjih za leto 2023 mora biti skladen s poslanstvom splošne knjižnice. Splošna knjižnica, ki deluje na obmejnem območju, v okviru svoje dejavnosti skrbi tudi za strokovnost in organiziranost knjižnične dejavnosti, namenjene Slovincem v zamejstvu. Zagotavlja dostop do knjižničnega gradiva, tako da omogoča izposajo in v sodelovanju z osrednjimi knjižnicami in drugimi organizacijami Slovencev v zamejstvu za njihove potrebe izvaja nakup knjižničnega gradiva v Sloveniji ter nudi pomoč pri razvoju knjižnic Slovencev v zamejstvu. Knjižnica pri načrtovanju knjižnične dejavnosti in storitev izhaja iz značilnosti in ugotovljenih potreb uporabnikov na obmejnem območju.

1. Zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev knjižnice za Slovence v zamejstvu

Vpišite predvidene letne cilje, vsebinski okvir ter obseg dejavnosti.

Vsebina:

1.1 Nakup knjižničnega gradiva za SŠK

Knjižnična zbirka v SŠK v Celovcu se dopolnjuje z aktualnim gradivom z različnih področij. Poseben poudarek je na nabavi kvalitetne literature za otroke in odrasle. V letu 2023 bomo poseben poudarek namenili gradivu za učenje slovenskega jezika. Uporabniki lahko preko oddaljenega dostopa berejo aktualno dnevno in tedensko časopisje v slovenskem jeziku, prav tako lahko dostopajo do arhiva časnika Večer. Novitete bomo objavljali na internetni strani KOK in ga seznam pošiljali v objavo tudi SŠK. Nakupljeno knjižnično gradivo po dogovoru v Celovec dostavimo mi. Sredstva za nakup knjižničnega gradiva KOK pridobi s prijavo na neposredni poziv za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva, ki ga objavlja Ministrstvo za kulturo RS.

1.2 Medknjižnična izposoja

Na obmejnem območju bibliobusa nimamo, saj ga nimamo tudi v mreži KOK, zato je brezplačna medknjižnična izposoja pomembna storitev, ki omogoča enakovreden dostop do knjižničnega gradiva tudi Slovincem na avstrijskem Koroškem in Avstriji nasploh, saj je SŠK največja knjižnica z gradivom v slovenščini v Avstriji.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Medknjižnična izposoja	200		200
Stroški skupaj (do največ 2.500 evrov):	200		200

Obrazložitev programskih stroškov (vključite tudi obrazložitev načrtovanega sofinanciranja iz morebitnih drugih virov):

Nakup knjižničnega gradiva

Programski stroški iz 1. točke ne zajemajo dodatnih stroškov.

Medknjižnična izposoja

Programski stroški iz 2. točke zajemajo stroške poštnine, manipulativni stroški, delo bibliotekarja.

2. Bralna kultura ter informacijsko opismenjevanje za Slovence v zamejstvu

Vpišite predvidene letne cilje, vsebinski okvir ter obseg dejavnosti.

Vsebina:

2.1 Bralna značka za odrasle »Korošci pa bukve beremo« z vključitvijo »lahkega branja«.

V sezoni 2015/2016 smo v Koroški osrednji knjižnici prvič razširili bralno značko za odrasle »Korošci pa bukve beremo« tudi med zamejce v Avstriji in z navdušenjem so se odzvali.

Tudi v letu 2022/2023 bomo še naprej širili našo bralno značko za odrasle »Korošci pa bukve beremo« tudi med zamejci v Avstriji.

Za bralno značko berejo posamezniki pa tudi zaključene bralne skupine.

Del bralne značke za odrasle je tudi **lahko branje**. Lahko branje so besedila, napisana v lažje berljivi in lažje razumljivi obliki. Lažje berljivi teksti so pomembni za različne družbene skupine; med drugim so namenjeni **ljude, ki slabo poznajo jezik oziroma slovenščina ni njihov materni jezik**.

V pomoč pri izbiri knjig ponujamo knjižni meni, ki obsega okrog 40 kakovostnih, raznovrstnih književnih del. Med njimi so aktualne novitete in »dobra stara klasika«.

Na priporočilnem seznamu je kvalitetnejša beletristika in strokovna literatura. Ponujamo tudi izkušnjo sodobnega branja elektronskih knjig na prenosnih napravah.

Bralno dogajanje vsako leto popestrimo na bralnih srečanjih, kjer spregovorimo o prebranih knjigah ali povabimo literarnega gosta. Prizadevamo si za letno rast števila bralcev ter za prepoznavnost naše skupne akcije v slovenskem in mednarodnem prostoru.

Namen razširitev bralnih značk za otroke in odrasle tudi med zamejce na avstrijskem Koroškem je popularizacija domače kvalitetne literature, prav tako kvalitetnih slovenskih prevodov. Predvsem pa možnost utrjevanja in ohranjanja materinega jezika.

Medgeneracijsko povezovanje je za obstoj in razvoj slovenščine na koroškem delu Avstrije še posebej dragoceno in se z branjem za vse generacije še utrdi, zato je tudi priporočilni seznam sestavljen iz vseh bralnih značk, ki so pri nas že uveljavljene.

Bralna značka je še vedno najbolj množična motivacijska oblika za branje in jo lahko opredelimo kot nosilko razvoja bralne kulture.

Vsako leto v ta namen izdamo brošuro s priporočilnim seznamom (Bukve iz teh in onih krajev za odrasle duše) z dodatkom za lahko branje, ki je tudi del bralne značke. Brošura je na voljo v SŠK in na spletnih straneh obeh knjižnic.

Z vključitvijo zamejcev v projekt promocije branja za odrasle je naša bralna značka še pridobila na pomenu, predvsem zaradi:

- ohranjanja jezika slovenske manjšine v Avstriji
- podpore kulturno-umetniškemu izražanju zamejcev v maternem jeziku
- kulturnega povezovanja z matičnim narodom
- širjenja slovenske besede med Slovenci v zamejstvu
- spodbujanja branja v slovenskem jeziku
- povezovanja na regijski in mednarodni ravni
- pridobivanja in ohranjanja prijateljskih stikov

2.2 Pravljične urice z Dragano in Dadijem.

Pravljične urice so namenjene dvojezičnim ljudskim šolam, vrtcem in vsem dvojezičnim otrokom na avstrijskem Koroškem, ki obiskujejo Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu.

K sodelovanju je povabljenih 60 šol in vrtcev. Starost otrok je od 1-14 let. Za izvedbo in organizacijo pravljičnih uric pomaga zunanja strokovna sodelavka.

Lutka Dadi in Dragana skupaj prebereta pravljico, ki ustreza znanju slovenskega jezika otrok, ki se udeležijo pravljične urice. Šole in vrtci, ki so v bližini knjižnice pridejo na pravljično uro v knjižnico, na bolj oddaljene šole pa se izvajalka pelje sama.

Pravljico pa popestrita še z možgansko telovadbo, uganko, ki spodbija divergentno razmišljanje, predvsem pa z doživetim pripovedovanjem. Ob koncu pravljične urice učitelji dobijo obrazec, na katerega napišejo povratne informacije o tem, kako so zadovoljni s pravljičnimi uricami, kaj bi spremenili in koliko otrok se je udeležilo teh uric.

V letu 2020 sta lutka Dadi in Dragana začela tudi z izdelavo video vsebin, kjer bereta pravljice in to objavljata na facebook strani knjižnice. S tem projektom bomo nadaljevali tudi v letu 2023.

Pravljične urice preko spleta se posnamejo v prostorih Koroške osrednje knjižnice Ravne na Koroškem.

2.3 Projekt branja za mlade Bodi kul, beri ful

Z njim želimo spodbujati bralno motivacijo, seznaniti mlade s kakovostno literaturo in vzgajati bralce za vse življenje. Namenjen je mladim od 13. do 18. leta.

Sodelujoči morajo prebrati najmanj tri knjige s priporočenega seznama ter o njih v zgibanko napisati osnovne podatke, svoje misli in knjigo oceniti. Vse sodelujoče povabimo na zaključno prireditev v mesecu maju, na kateri jim podelimo priznanja in manjše praktične nagrade. Zaključimo pa projekt 23. aprila ob svetovnem dnevu knjige.

Podrobnejša navodila so objavljena tudi na spletnih straneh obeh knjižnic.

2.4 Izgradnja novega Youtube kanala, s poudarkom na otroških video vsebinah.

Obe knjižnici, tako na Ravnah, kot v Celovcu, že sedaj z različnimi projekti spodbujata medkulturni dialog z močno željo po povezovanju in skupnem sodelovanju z okoljem, kjer delujemo. Skupaj poudarjamo pomen splošnega dostopa do obeh kultur, kar je na tem področju resnično bogastvo.

Glavne teme, ki jih želimo posredovati prek video vsebin:

- pravljične urice s povabilom v knjižnico
- ustvarjalnice za otroke z informacijami o knjigah na določeno temo
- starševski nasvet s poudarkom na ustrezni literaturi s področja vzgoje, kakovostnega preživljanja prostega časa, različnih ustvarjalnih dejavnosti...
- uganke za otroke in odrasle – rubrika pisatelj se predstavi (po videu in odgovarja na vprašanja udeležencev) s povabilom, da si lahko njegova dela tudi izposodijo. Tema naj bi bil vedno eden izmed koroških avtorjev.

Izgradnja bo potekala v sodelovanju med strokovnimi delavci obeh knjižnic in zunanjim izvajalcem Produkcijo videov Rebeka Bratuž – Gornik s.p.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Pravljične urice z Dragano in Dadijem	350		350
Izgradnja Youtube kanala: 4 animacije	600	200	800
Korošci pa bukve beremo	450	1.200	1.650

Stroški skupaj (do največ 2.500 evrov):	1.400	1.400	2.800
---	-------	-------	-------

Obrazložitev programskih stroškov (vključite tudi obrazložitev načrtovanega sofinanciranja iz morebitnih drugih virov):

Bralna značka za odrasle »Korošci pa bukve beremo«

Programski stroški iz 1. točke zajemajo oblikovanje in tiskanje brošure, 20 ur delo bibliotekarja, potne stroške.

Pravljичne urice z Dragano in Dadijem:

Programski stroški 2. točke zajemajo stroške priprave in izvedbe uric, material za delo, potne stroške, avtorski honorar, 8 ur bibliotekarja.

Izgradnja novega Youtube kanala:

Programski stroški 4. točke zajemajo predvideno ceno za 4 videoprodukcije (animirane pravljičice in ustvarjalnice), delo zunanjega izvajalca.

3. Aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost knjižnice na obmejnih območjih

Vpišite predvidene letne cilje, vsebinski okvir ter obseg dejavnosti.

Vsebina:

3.1 Ureditev novega kotička za lahko branje

Kot primer dobre prakse in sodelovanja med knjižnicama bo tudi ureditev kotička za lahko branje.

Lahko branje je proces in metoda komunikacije, ki pospešuje razvoj pismenosti ter ob socialnih in psiholoških pristopih v okolje vključuje osebe s težavami branja in pisanja. Komunikacija je prirejena tako, da vsebino podaja na berljiv, čitljiv in razumljiv način. Ciljna skupina kompetenčnega centra so ranljive skupine uporabnikov vseh starostnih skupin, ki za uspešno, aktivno in enakovredno delovanje v družbi potrebujejo lažje berljiva gradiva. Januarja letos je Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika pridobila naziv Kompetenčni center za lahko branje, kar nam omogoča, da svoje strokovno znanje širimo v mreži osrednjih območnih knjižnic, ter širšo javnost seznanjamo z lahkim branjem. Za leto 2023 tudi v knjižnici v Celovcu načrtujemo otvoritev kotička za lahko branje in naša knjižnica bo sodelovala tako pri ureditvi, kot pri strokovni postavitvi ter nabavi te vrste gradiva.

3.2 Dostop in prezentacija e-virov

V letu 2021 je Koroška osrednja knjižnica v dogovoru s knjižnico v Celovcu njihovim uporabnikom omogočila oddaljen dostop do e-virov, ki jih naša knjižnica nudi tudi našim uporabnikom (seznam je na naši spletni strani). Pogoji za to je včlanitev v Koroško osrednjo knjižnico, saj bodo z našo izkaznico lahko brezplačno dostopali do vseh e-virov, ki so dostopni preko spletne strani naše knjižnice.

Za vse, ki knjižnice ne obiskujejo pogosto, je to vsekakor pomembna pridobitev.

3.3 Strokovno srečanje knjižničarjev iz obmejnih področij

V sodelovanju s Knjižnico Mirana Jarca Novo mesto, Knjižnico Koper, Pokrajinsko in študijsko knjižnico Murska Sobota in Osrednjo knjižnico Franca Sušnika Ravne bomo nadaljevali s srečanji in sestanki med slovenskimi obmejnimi knjižnicami. Namenjeni so izmenjavi dobrih praks, dosedanjih izkušenj in težav, medsebojnemu spoznavanju in enakomernejšemu razvoju dejavnosti splošnih knjižnic na obmejnih pasovih. V letu 2023 bomo srečanje izvedli v Goriški knjižnici Franceta Bevka, kjer bomo sestanek združili s predstavitvijo in obiskom novih prostorov Knjižnice Damirja Feigla v Gorici.

3.4 Strategija razvoja delovanja splošnih knjižnic na obmejnih območjih

Slovinci v zamejstvu so specifična skupina uporabnikov knjižnic, ki potrebujejo za ohranjanje in razvoj slovenske kulture in jezika posebno obravnavo in s tem tudi posebne oziroma njim prilagojene storitve. Koordinatorji za izvajanje dejavnosti splošnih knjižnic na obmejnih območjih želimo v ta namen poglobiti znanja iz tega področja in poiskati skupna izhodišča nadaljnjega delovanja. Člani skupine smo v letu 2022 z namenom nudenja kakovostnejše podpore razvoju knjižnic slovenske manjšine v sosednjih državah začeli z oblikovanjem strategije razvoja delovanja splošnih knjižnic na obmejnih območjih. Predvidevamo, da bomo s pripravo strategije zaključili v letu 2023.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Lahko branje	400		400
Stroški skupaj (do največ 2.500 evrov):	400		400

Obrazložitev programskih stroškov (vključite tudi obrazložitev načrtovanega sofinanciranja iz morebitnih drugih virov):

Ureditev novega kotička za lahko branje

Programski stroški iz 1. točke zajemajo promocijo novega oddelka, 10 ur bibliotekarja, potne stroške.

Dostop in prezentacija e-virov

Programski stroški iz 2. točke ne zajemajo dodatnih stroškov.

Strategija razvoja delovanja splošnih knjižnic na obmejnih območjih

Programski stroški iz 4. točke ne zajemajo stroškov.

Povzetek stroškov programa dejavnosti splošne knjižnice na obmejnih območjih:

Predlog programa 2023	Viri financiranja (v evrih)		
Izvajanje 26. člena ZKnj-1	Zaprošeno MK	Drugi viri	Skupaj
Programski stroški za zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev dejavnosti knjižnice Slovincem v zamejstvu	200		200
Programski stroški za bralno kulturo ter informacijsko opismenjevanje	1.400	1.400	2.800
Programski stroški aktivnega strokovnega sodelovanja za dejavnost knjižnice na obmejnih območjih	400		400
Stroški skupaj:	2.000	1.400	3.400

Program dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih je sestavni del letnega programa dela in finančnega načrta knjižnice in mora biti sprejet v organih knjižnice. Program mora biti pripravljen v soglasju z osrednjimi knjižnicami

Slovencev v zamejstvu oziroma drugo osrednjo organizacijo Slovencev, če osrednja knjižnica ne obstaja (soglasje je obvezna priloga).

Pripravila: Vlasta Zaberčnik

Datum: 15. 02. 2023

Podpis odgovorne osebe in žig:

Navodila za načrtovanje programa

I.

a) Zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev knjižnice za Slovence v zamejstvu:

Knjižnica navede načrtovane vrste in obseg zagotavljanja dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev knjižnice za Slovence v zamejstvu (npr. predvideni obseg uporabe bibliobusa za Slovence v zamejstvu z navedbo števila postajališč, pogostostjo obiska postajališč, dolžine postankov ipd.).

b) Izvajanje projektov bralne kulture ter informacijskega opismenjevanja za Slovence v zamejstvu je dejavnost knjižnice, s katero širi bralno kulturo in si prizadeva za zvišanje bralne pismenosti ter povečanje obsega uporabe knjižničnih storitev med Slovenci v zamejstvu (npr. programi in projekti družinskega oziroma medgeneracijskega branja, programi in projekti bralne kulture za najmlajše in mlade bralce ipd.), in prednostno izvaja dejavnosti za ohranjanje slovenskega jezika v zamejstvu. Ker iz posebnih razmer v zamejstvu izhajajo tudi posebne jezikovne potrebe, knjižnica podpira ustvarjalnost tudi v lokalnih jezikovnih različicah (narečnih jezikovnih praksah), spodbuja in navaja potencialne uporabnike na izposajo tega gradiva ter za samostojno doživljanje kulturnih dosežkov. Projekti informacijskega opismenjevanja so npr. usposabljanje Slovencev v zamejstvu za uporabo informacijske tehnologije in informacijskih virov, zlasti elektronskih, projekti za razvoj informacijske pismenosti na spletnih straneh knjižnice ipd.

c) Aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost splošne knjižnice na obmejnih območjih:

Knjižnica navede oblike in obseg strokovnega in kulturnega sodelovanja s knjižnicami v zamejstvu (npr. strokovne izmenjave, usposabljanje knjižničarjev za delo v večkulturnem okolju, skupna organizacija in izvedba prireditev ali določenih knjižničnih storitev, izmenjava strokovnih izkušenj, skupna čezmejna organizacija strokovnih srečanj, izmenjava izkušenj in dobrih praks, medknjižnična izposoja, omogočanje dostopnosti e-knjig v slovenskem jeziku in drugih knjižničnih storitev na daljavo, ipd.).

II.

Skladno s 26. členom ZKnj-1 lahko sredstva načrtujejo tiste knjižnice, ki delujejo na obmejnih območjih, in ki so v obdobju zadnjih treh let že zagotavljale dostop do knjižničnega gradiva tudi Slovincem v zamejstvu. V primeru, da z osrednjo knjižnico Slovencev v zamejstvu sodeluje več knjižnic, morajo med seboj uskladiti in prijaviti skupni program, sredstva pa načrtovati v sorazmernih deležih. Za osrednje knjižnice Slovencev v zamejstvu so upoštevane: Narodna in študijska knjižnica Trst, Slovenska študijska knjižnica Celovec, Zveza Slovencev na Madžarskem s sedežem v Monoštru (ker osrednja knjižnica Slovencev na Madžarskem ne obstaja) ter Gradska knjižnica »Ivan Goran Kovačić« Karlovac.

Program dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih je sestavni del letnega programa dela in finančnega načrta knjižnice in mora biti sprejet v organih knjižnice. Program knjižnične dejavnosti za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih mora biti načrtovan v sodelovanju s knjižnicami oziroma drugimi organizacijami Slovencev v zamejstvu. Programu mora biti priloženo tudi ustrezno soglasje.

Splošna knjižnica mora usklajen program posredovati v vednost tudi Narodni in univerzitetni knjižnici.

Splošna knjižnica mora zagotoviti javno dostopnost vsebin, informacij in podatkov o delovanju splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih tudi tako, da jih objavi na svoji spletni strani.

III.

Splošne knjižnice lahko za izvajanje knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih načrtujejo le programske stroške.

Upravičeni stroški so programski stroški, ki nastanejo pri izvajanju dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih v okviru knjižnične dejavnosti, ki je javna služba, in vključuje npr. naslednje programske vsebine:

- zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev knjižnice za Slovence v zamejstvu,
- projekte bralne kulture ter informacijskega opismenjevanja za Slovence v zamejstvu,
- aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost knjižnice na obmejnih območjih.

Pri priznavanju višine programskih stroškov se upošteva:

- upravičen obseg načrtovanih aktivnosti in razpoložljivi obseg sredstev v proračunu.

Splošni stroški delovanja kot tudi stroški reprezentance niso upravičeni stroški.

Dodatni nakup knjižničnega gradiva in informacijskih virov za potrebe Slovencev v zamejstvu ni predmet tega neposrednega poziva.

Strokovna komisija za knjižnično dejavnost (v nadaljevanju: strokovna komisija) bo opravila presojo predloga programa in predlagala obseg financiranja s strani ministrstva. Strokovna komisija bo pri presoji programov upoštevala cilje, namen in pričakovane učinke načrtovanih vsebin za izvajanje knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih za potrebe Slovencev v zamejstvu.

Višina maksimalno zaprošenih sredstev, namenjenih za program dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih, je lahko do 5.000 evrov na knjižnico.

Pri določanju višine sredstev bo strokovna komisija izhajala predvsem iz pregleda specifikacije, upravičenosti vsebin, medsebojne primerjave stroškov, upravičenosti načrtovanih stroškov, višine razpoložljivih sredstev ter utečene prakse financiranja. Prednost pri financiranju bodo imeli tisti programi, pri katerih bo ugotovljeno, da je aktualno izkazano stanje zagotavljanja dostopa do knjižničnega gradiva in storitev splošne knjižnice Slovincem v zamejstvu slabše.

Strokovna komisija bo opravila strokovno presojo predlaganega programa in predlagala obseg financiranja programskih stroškov s strani ministrstva. Strokovna komisija bo po opravljeni strokovni presoji predlagani program opredelila kot ustrezen, delno ustrezen ali neustrezen, kar bo tudi utemeljila.

V primeru, da razpoložljiva sredstva ne bodo zadoščala za financiranje vseh prijavljenih vsebin, se bodo financirale vsebine, ki bodo po mnenju strokovne komisije glede na utemeljene prioritete nujne oziroma jih bo strokovna komisija opredelila kot boljše.